

„EDINOST“
Izda se trikrat na teden v šestih iz-
dankah ob **sobotah, četrčkih**
in **nedeljah**. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obajno izdanje stane:
za jeden mesec f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 2.— . . . 3.—
za pol leta . . . 4.— . . . 5.—
za eno leto . . . 12.— . . . 15.—
Naročnino je plačevati naprej na uradno
brez priložene naročnine se uprava ne
ozira.
Poslaniški štampiljki se dobivajo v pre-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.
izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglaš se računa po tarifu v pettu; za
naslove z debelimi črkami se plačuje
prestop, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osumljena in javno zahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uradništva
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, kar nefrankovana se ne
sprejemajo. Rekopis se ne vračaja.

Naročnino, reklamiranje in oglašje spre-
jema izpraznjenega ulica Molina pie-
slo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglašje
je plačevati loco Trst, izpraznjenega
sije se prestopi.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

Pro domo.

(Zvršetek.)

Ako pa je nam zistom tako neugoden, mora
biti tem intenzivnejše naše delo! Zato nam je prav
od srca došla apostrofa v „Naši Slogi“: „Ob za-
ključku starega in ob začetku novega leta obljū-
bujemo tudi mi svečano, da hočemo vršiti svojo
dolžnost, toda blagoizvole naj nas podpirati vsi oni,
ki so z nami istih mislij in istih teženj!“

Tako je, vzajemne podpore potrebujemo, kakor
jo more narekovati in odmerjati jedino le pravo
razumevanje potreb in odnošajev na posamičnih
točkah ob periferiji, in tudi razumevanje gledé
na primerna sredstva, katerih se nam je posluževati
v naših borbah.

Takega razumevanja potreb in odnošajev ob
periferiji je še veliko premalo v naši Sloveniji, oso-
bito malo pa v nje središču. Tu moramo postati
polemični, ker ne moremo drugače, nego da se,
govoreči o svojem položaju, dotaknemo nedostatka,
ki ima lep del krivde na tem, da smo tam, kjer
smo. —

Na čelo temu članku smo zapisali „pro
domo“. Nikakor nismo neskromni, ako naš list in
naše politično društvo identifikujemo se slovenstvom
in hrvatstvom v Trstu in v Istri, kajti nadobro-
hotno kritikovanje delovanja našega društva in na-
šega glasila je le znak popolnega nepoznanja našega
splošnega narodnega položaja na tem ozemlju. Da,
ponosno lahko rečemo, da smemo identifikovati
svoja stremjenja z narodnimi stremjenji v Trstu
in po Istri. Letošnji sijajni shodi so neomejeno po-
oblastilo za tako identifikovanje.

Glasom poročil, ki nam prihajajo od raznih
oseb iz Ljubljane, izvestni tamošnji krogi sodijo
jako nemilostno o nas in našem delu. Rogajo da
se nam v medsebojnih pogovorih: da smo najvneži,
neresni, otročji. Otročji in najvni smo bili, ko smo
se veselili odluka namestništva dne 19. novembra
1896, v katerem je bilo jasno in brezpogojno
pripoznano načelo enakopravnosti v zmislu §. 19.
državnih osnovnih zakonov; otročji in najvni smo
bili, ko smo se bili razveselili na tem, da smo
dobili „policiste“ na svoje shode; otročji in najvni

smo, ko se toliko ponašamo se svojimi shodi, in
glavna hiba našega lista da je ravno ta, ker toli
obširno poroča o teh shodih in postaja vsled tega
tudi prelokalen.

Na prvo očitjanje odgovarjamo, da smo po-
nosni na to, da smo svojim odločnim nastopom tako
rekoč izvilili iz državne oblasti dokument, v katerem
se tako jasno, kakor še nikdar dosedaj, proglaša na-
čelo, da smo tudi mi popolnoma enakopravni z
drugimi državljani. V dobi teorije o superijornih in
inferijornih plemenih, je to pridobitev, na katero
se more sklicevati ves narod in katere daleko-
sežnost so pač spoznali vsi — hrvatski listi, do-
čim je bila to slovenskemu novinstvu — seveda
je bilo i tu par častnih izjem — le „otročarija“,
ki ni vredna, da bi človek zgubil besedo o njej.

Kar se dostaje pridobitve „policistov“ na
naše shode, moral bi vedeti v nas sleherni politi-
ški otrok, da je za povzdigo in za rešitev trža-
škega slovenstva sine qua non: skrcenje moči
onej oblasti, na kateri vodijo krmilo najsrdečiji
nasprotniki našega naroda. Kdor tega ne ve, ta
ne ve ničesar o naših razmerah. Za splošnost na-
šega naroda je seveda to le malenkost, ali za nas
Tržčane je to vitalno vprašanje. Gospoda v Ljub-
ljani ne hote umeti tega, in to je jednostavno —
žalostno!

Naši shodi! Na shod v Rojanu n. pr. naj bi
bili prišli ona gospoda, ki od gori doli bagateli-
zujejo vse naše delo, pa bi vedeli, kaj pomenijo
ti shodi! Recite le, da se širokoustimo, recite, da
smo babači, mi se pa vendar ne bojimo izjaviti,
da v sedanjih razmerah bi bil na Kranjskem naj-
brže nemogoč takov shod, kakoršen je bil minoli
petek v Rojanu, ko je kar podiralo jezove, kar
je prihajalo — iz srca! In mi da bi se ne veselili
na tem, mi da ne bi poročali ljudstvu o teh po-
javah?! Nespametni bi bili, ako ne bi izkoriščali
orožja, ki nam je prišlo v roke in ki toli izborno
reže, da so kar potihnila zasramovanja v nasprot-
nih glasilih. Seveda je postal naš list za sedaj
nekoliko lokalni. To čutimo sami in smo tudi že
parkrat apelovali na rodoljubje naših netržaških
naročnikov, prosé jih, da nam blagohotno eproste
ta začasni, ali z ozirom na predstoječe volitve

prepotrebni nedostatek. Da nas pa nekaterniki še
vedno ne hote razumeti, to je ravno črna točka v
naši bilanci, ki pa nas ne more odvrniti, da ne
bi postopali tako, kakor se nam vidi najprimernejše.

Naše ljudstvo tu na tržaškem ozemlju je
izmučeno, upadla so mu moralna krija po nepre-
stanih nevspehih, potrto je, kar ne čuje drugega
nego zasramovanje od vseh strani, zgubljati je
jelo vero v samo sebe — kakor od čez umira-
joči kapljice hladne vode, tako potrebuje to ljudstvo
moralnega podkrepljenja. Zato se moramo ponašati
z vsako mrvico, ki smo si jo pridobili, da v tem
ljudstvu vzbudimo zopet nado do zmage, vero v
svojo bodočnost in spoznanje, da lahko kaj doseže,
ako hoče!!! Kdor ne razume tega, temu ni
pomoči.

Brez takozvanega „drobnega“ dela ne pri-
demo dalje, ne mi v Trstu in ne drugod. Veseliti
se moramo vsacega tudi najmanjšega uspeha, ako
nas je potisnil korak naprej na poti do — cilja.
V tem zmislu nismo bili nikoli nasprotniki politike
drobtinice. Nekaj drugega je, kar smo in kar bo-
demo obsojali vsikdar: ako drobtinice kršijo uk-
upni program, ako se za male pridobitve žrtvujejo
velika načela. V tem pogledu pa imamo v Trstu
čisto vest, vsaj tako čisto, kakor jo imajo v Ljub-
ljani; dasi bi morali biti v Ljubljani — to je naše
pohlevno menenje — v tem pogledu visoko nad
nami! Rojaki naši na Kranjskem so gospodarji na
svojih tleh; njim bi bila torej dolžnost, da vode
borbo za narodna načela in višje idejale in mi
pokrajinski Slovenci naj bi jim le sledili! Tako bi
bilo pravo razmerje! Ali mesto moralne vspodbuje
vidimo povsodi le nezanimanje in brezbržnost, ali
pa nam prihajajo celo zbadanja, ki bole tem bolj,
ker prihajajo — od brata. To bagatelizovanje od
strani bratov je morda celo žalostnejše za nas, nego
pa nesrečni zistom.

Še nekaj nam je na srcu, še nekaj moramo
povdariti. Ne vprvič — zgodilo se je to že več-
krat — vendar je potrebno zopet. Po nekod je
še vedno navada, da „rogoviljenje“ in „jezika-
vost“ v našem listu še vedno pišejo na račun
posamičnih oseb. — „Povejte mu to! Ta je tak
in tak!“ — taka sporočila nam prihajajo vsaki hip.

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski pisatelj Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Kaj to dé, če je človek po zlobi ravnatelj
že petdeset let preganjan z odra, ako mora biti,
vendar-le zmirom najde gledaliških položajev, pri-
kladnih okolščinam. In tako si je bil Delobelle
danes nataknil svoj „svatovski obraz“, to je, kazal
je napol resen, napol smehtajoč se obraz, in proti
malim ljudem ponižujoče se, pri tem pa slovesno
in vendar nepriznani vedenje. Zdelo se je, kakor
da je deležen pojedinje v prvem dejanju v pričo
napolnjenega prostora za gledalce, pojedinje, pri
kateri so zastopana znana klejasta jedila, in
osebno to je kazalo, da igra kako nlogo, ta fan-
tastični Delobelle, ker je v trdni nadi, da ta večer
še njegovo nadarjenost upotrebijo, ves čas, kar
so ga presedeli pri mizi, v mislih proučeval naj-
lepše vloge svojega repertoara. To je dajalo nje-
govemu obrazu nedoločen, umetelnen, raztresen iz-
raz, tako nenaravno pazljivo podoba igralca na
odpitem prizorišču, kateri se dela, kakor bi po-

slušal, kar se mu govori, dočim pri tem ves čas
mislil le na svojo ulogo.

Čudno, tudi nevstin obraz je kazal trohico
tega izraza. Na tem mladostnem, zalem obličju,
katero je oživljala sreča, a ne razkrivala, se je
javljalo tajno razmišljanje, in včasih jej je zaig-
ral rahel nasmeh okoli ustnih kotov, kakor da
govori sama s seboj.

S tem rahlim nasmehom je odgovarjala tudi
na dokaj razposajene šale deda Gardinoisa, sede-
čega jej na desnici.

„Ta Sidonija! Torej vendar-le!“... je govo-
ril stari dečak smeje se. „Ako pomislim, da še ni
temu dva meseca, kar je govorila, da pojde v sa-
mostan... Da, da, poznamo samostane teh mladih
damic!“...

In vsakdo za mizo se je radovoljno smejal
robotim šalam starega kmeta iz Berryja, kateremu
je veliko njegovo imetje nadomestovalo mišljenje,
oliko in dobrodušnost, ne pa razuma, kajti razu-
men je bil v istini ta zvičajnež, in sicer bolj, ne-
go li vsi ti priprosti meščani skupaj. Izmed tistih
par ljudij, ki so ga navdajali s simpatijo, mu je
bila mala Chébe, katero je že poznal kakor otroka,

prav posebno všeč, in kar zadeva njo, ki je bila
še premalo navajena bogastva, da bi ga ne čislala,
je govorila s svojim sosedom na desni z jako očit-
nim spoštovanjem in koketnostjo.

Nasprotno pa je bila proti svojemu sesedu na
levi strani, Georgesu Fromontu, družniku svojega
moža, jako vzdržljiva. Njiju razgovor je ostajal pri
uljudnostih, pri mizi neobhodnih; njiju vedenje je
kazalo celo nekaj narejeno malomarnega.

Najedenkrat je nastal med primizniki tisti
rahli šum, ki se navadno vzbuja pred odhodno:
pokljanje svilenih oblačil, drsanje premikanih sto-
lov, konečne besede posameznih razgovorov, tu in
tam gubeči se smeh, in v tej polutihoti je dejala
sedaj že izgovorna gospa Chébeova, ne vede, kaj
bi od veselja nad vzdržljivim in razbornim vede-
njem novoporočenke, ta hip stoječe ob Gardinoi-
sovi roki, čisto na glas nekemu strijčniku z dežele:

„Le pogledjte otroka, strijček... Nikdar ni mo-
gel uginiti nikdo, kar je mislila ona.“

Potem so vsi ustali izza mize ter se podali
v veliki salon.

(Pride še.)

Mi pa ponavljamo, kar smo rekli gori: „Edinost“ je glasilo političnega društva jednega imena. Oblastim nasproti je odgovoren za vsebino podpisani urednik, *mordno odgovornost pred slovenskim svetom za vse, kar je v listu, nosi društvo, ki potem v to prsešno izbranega organa določa listu smer!* Prosili bi torej najljubše, da bi se puščali izpred oči posamičniki, kajti v nas je urejeno tako, da zginjajo osebe pred stvarjo. In tako je menda najbolje, zares patrijotško.

Blagohotni čitatelji pa naj oprostite, da smo tako razsežno pisali — pro domo. Računi naj bodo jasni, kajti za našo položeno je odločilne važnosti okolnost, kako je razmerje med nami in ostalimi deli našega naroda. Saj uprav to je ona podlaga, na kateri hočemo zidati svojo bodočnost in kateri pravimo slovenska vzajemnost.

Zopet važen dokument.

Važnim dokumentom smo bili nazvali naredbo c. kr. namestništva tržaškega od dne 19. novembra 1896. št. 2311/P., oziroma dopis c. kr. redarstvenega vodstva od dne 21. novembra 1896. št. 3976/res. Ta naredba, oziroma dopis je bil došel pol. društvu „Edinost“ na njega pritožbo radi postopanja pol. komisarjev, ki jih je izvolil pošiljati mestni magistrat na naše shode. Važen dokument se nam je videl to, ker se je njega spisal brezpogojno postavil na stališče §. XIX. osnovnih zakonov naše države, ter je brez vsakršne klavzule ali omejitve naložil slavni mestni oblasti, da mora spoštovati slovenski jezik, kakor deželni in enakopravni jezik.

Danes moremo zopet priobčiti dokument, ki je došel magistratu od slavne c. kr. oblasti glede političnih in narodnih pravic Slovencev in ki je po tenorju in po svoji vsebini povsem vspremenjen prej omenjeni naredbi. Seveda je čudna pot, po kateri smo došli vnovič do potrdila pravic našega jezika. Precej dolga pot je bila to — preko pokopališča, preko groba nepozabnega Dragotina Martelanca. Čudna pot to in vendar lahko umljivo, ker so čudni vsi naši odnošaji. Kam hočete čudnejih in žalostnejih odnošajev, nego so naši, ko se celó častenje mrtvih, najnedolžnejši napisi na grobeh dragih pokojnikov, spravljajo v detiko s političnimi in narodnimi borbami, ko se celó čini krščanske pijetete tirajo v vrtnice strasti in besnenja, ko nam politično in narodno nasprotstvo zapira celo pot na — grobišča. — Iz dopisa, ki ga priobčujemo nižje doli, je razvidno, da je odbor za Martelančev spomenik na pokopališču barkovljanskem določil nastopni napis: „Idealnemu ljudskemu prijatelju Dragotinu Martelancu postavil hvaležni narod“. In v tem nedolžnem napisu je že videl — ne, saj ni videl, ampak le delal se je — naš mestni magistrat kakor da vidi panslavistiško spletko in je zalučal kamen na grob moža, ki je uprav strastno ljubil to tržaško zemljo, ki se je ponosom nazival Tržačana, in ki ni imel drugega greha na sebi, nego, da ga je redila slovenska mati, da je bil ponosen na to svojo mater, in da ne bi bil za ves svet zatajil svojega slovenskega rojstva! Tak je bil greh pok. Martelanca in takih grehov naši nasprotniki ne odpuščajo nikdar!

Blažen bodi Tvoj spomin, nepozabni Dragotin! Ni bilo dosti, da si vse svoje blago življenje posvetil rodu svojemu, ni bilo dosti, da si žrtvoval vse, da si žrtvoval celo svoje zdravje v delu za blagor svojih sorodnikov, v naporih za ljubi rod svoj, že sedaj po Tvoji smrti, preko Tvojega groba je Tvoj spomin znakom borbe za prava naroda! Narodna borba na grobu — žalostna prikazen ta, mogoča le v žalostnih odnošajih. Bodisi v znaku spomina Martelančevega smo si priborili od strani slavne oblasti vsaj načelno pripoznanje naših narodnih pravic, izjavo, da se nespoštovanjem slovenskega jezika na zemlji tržaški kršijo ustavni zakoni! Blagoslovljen bodi spomin Martelančev!

Žalostni odnošaji so to, ko niti na grobeh moče potihnuti narodna strast; tem žalostnejše pa je to dejstvo v tem slučaju, ko se je slovenski napis hotel zabraniti na pokopališču slovenskega sela. Ako že hočeje gospoda varovati italijanski značaj svojega tržaškega grobišča, naj bo

ali da nam celo v okolici hote braniti, da bi v svojem jeziku molili za svoje pokojne, to pa je prehudoto je že znak fanatizma, bijočega v obraz najprimivnejšim nazorom o človekoljubju in pijeteti. Tako nestirnost je morala obsoditi tudi slavna c. kr. oblast.

Slavno redarstveno vodstvo tržaško je doposlalo namreč gospodu prof. Matku Mandiču, kakor predsedniku odboru za Martelančev spomenik, v slovenskem prevodu nastopno naredbo, ki jo je izdalo ces. namestništvo slavnemu mestnemu magistratu:

№ 26421/I.

Mestnemu magistratu

v Trstu.

Reševaje utok predsedništva odbora za postavljenje grobnega spomenika na pokopališču v Barkovljah tam umrlemu Dragotinu Martelancu proti odredbi tržaškega mestnega magistrata z dne 8. julija 1896., št. 36404/IV., s kojo se je med ostalim zabranilo svečano odkritje grobnega spomenika radi političnega značaja, kojega se je baje tej svečanosti dati hotelo, in z obzirom na javni red, in s katero nadalje ni bil odobren od rečenega odbora za namerovani nagrobni spomenik predloženi napis, namestništvo nahodi razsoditi, da se utoku ugoti in torej:

1. da se razveljavlja zabranitev svečanega odkritja nagrobnega spomenika;
2. da se razkrepí neodobrenje po odboru predloženega grobnega napisa kakor nepostavno in brez vsakega dejstvenega utemeljenja.

RAZLOGI:

Pred vsem mora se povdariti, da po programu, ki se je mestnemu magistratu dne 6. julija 1896. predložil, imela je svečanost odkritja nagrobnega spomenika obstati iz cerkvenega posvečenja istega in iz kratkega slavnostnega govora se strani odborovega predsednika v navzočnosti sorodnikov in prijateljev pokojnega. Program ne obsega torej nikakoršnih momentov, kateri bi a priori opravičili zaključek, da gre tu, kakor se trdi v rubricnem dekretu mestnega magistrata, le o svečanosti izrečno političnega značaja.

Ali vzešči, da je trditev mestnega magistrata opravdana, se iz tega še ne more sklepati, da bi dotična slavnost morala na vsak način kršiti javni red, ker v življenju in delovanju pokojnega se ne nahaja nikakoršno dejanje, katero bi bilo naperjeno proti javnemu redu.

S tem, da odpadajo torej dejstveni pogoji utemeljitve zabranitve, se tudi zabranitev sama ne more držati in se mora torej razveljaviti.

Ad 2) Za neodobrenje po odboru predloženega nagrobnega napisa, koji se glasi: „Idealnemu ljudskemu prijatelju Dragotinu Martelancu postavil hvaležni narod“, ne navaja se v dekretu mestnega magistrata nikakoršnega utemeljenja, pač pa je mestni magistrat na ta uradni poziv s poročilom od dne 1. decembra 1896. št. 64230 na utemeljenje tega neodobrenja dal izraza menenju, da Dragotinu Martelancu radi tega nepristoja pridevek: „idealni ljudski prijatelj“, ker se je on pečal samo s panslavističnimi spletkami.

To menenje pa se mora po tukajšnjih informacijah smatrati brez vsake dejstvene podlage. Ker je pa po dvornem dekretu od dne 27. aprila 1785. (zbirka pol. zak. zvezek VI., str. 565 i. d.) sorodnikom ali prijateljem, kateri hočejo potomcem zapustiti poseben znak ljubezni, spoštovanja ali hvaležnosti do umrlega, dovoljeno slediti temu nagibu in je omejitev v tem pogledu pač le mogoča po propisih o zgradbah ali pokopališčnih redih, ako isti niso v naprotstvu z običnimi zakoni, ali iz obzira na javni red; v nazočnem slučaju pa, ker nobena teh omejitev umestna ni, mora namestništvo, uporabivši člen XVI. drž. obč. osnovnega zakona od dne 5. marca 1862. D. Z. L. št. 18, to odloko mestnega magistrata, izdano v vršenju lokalne pokopališčne policije, za nepostavno razkrepiti.

Proti onemu delu te odločbe, ki obseza uničenje zabranitve svečanega odkritja nagrobnega spomenika, ne pristojata magistratu pravo utoka, ker gre o stvari prenesenega delokroga in odreduje namestništvo, z obzirom na ukaz od dne 17. nov. 1896. št. 2302/P., s katerim je po-

slovanje v zborovanskem pravu v onem delu tržaške okolice, ki ne spada v okrožje policijskega ravnanja, namestništvo nase potegnulo, da se stranki o tem, potem c. kr. policijskega ravnanja v Trstu, obvestiti z opombo, da, ko drugi del te odločbe, odnoseči se na razveljavo neodobrenja nagrobnega napisa, postane pravomočnim, je dolžnost rečenega odbora naznaniti namerovano svečano odkritje nagrobnega spomenika namestništvu in mu predložiti program.

Glede drugega dela odločbe je prosto mestnemu magistratu uteči se potem c. kr. namestništva via. c. kr. ministerstvu notranjih del v teku 4 tednov post diem intimationis.

V koliko pa se utekajoča stranka pritožuje v utoku tudi o tem, da ji je na ulogo, podneseno v slovenskem jeziku, bila se strani mestnega magistrata izdana rešitev v italijanskem jeziku, se mestnemu magistratu izpravlja to postopanje, ki involvira kršenje člena XIX. drž. osnovnega zakona od dne 21. decembra 1867.

O končni zahtevi utoka, da naj se mestnemu magistratu naloži, da ima stranki odločbo namestništva o utoku v podnesenem slovenskem jeziku izdati v slovenskem jeziku, ni potreba nikakoršne odredbe, ker vsled spremenjenih odnošajev kompetencija intimacije ne sledi potem magistratu.

Nepotrebne priloge poročila od dne 1. dec. 1896. št. 64230 vračajo se ob enem.

V Trstu, 18. decembra 1896.

Slovani leta 1896.

(Dalje).

Še vedno trdijo, da pod Nikolajem II. je nastal nekak „novi kurz“, da rabimo izraz o vladanju cesarja Viljema II. Ta „novi kurz“ se res kaže v ugodnišem postopanju nasproti Židovstvu, Poljakom in v drugih stvarih. A Rusi se tolažijo s tem, da program in glavni cilj je vendar nepremičen in stari. In da se tudi Nikolaj II. drži ciljev, h katerim je stremil njegov otec Aleksander III., zato imajo ruski mislitelji in dejatelji poročstvo v dejstvih in posebnih tradicijah. V obče pa ni nikjer toliko ugodnih uslovij za popravke in korekture, kakor v Rusiji, ako bi zabredli ali pa prenašli se na kako stran. Ruski narod je zadovoljen z dosedanjim tirom in sedanji velikan-skimi vspehi, in če kedaj, je bila letos na izredno visoki stopinji svoje moči in sile, svojega moralnega in dejanskega vpliva.

Moralni vpliv Rusije je končno zopet prodrl tudi v Bolgarijo, kjer so pokazale mase narode, da njih interesi se razvijajo in hranijo najboljše pod zaščito Rusije. Temu spoznanju se tudi tuji princ, sedaj pripoznani knez Ferdinand, ni mogel več upirati, in je, udavši se neizogibnosti, izročil svojega prvorojenca Borisa grško-slovanskemu pravoslavlju.

Balkanske države same za se niso krepke dovolj, da bi ne spadale pod vpliv drugih večjih držav. Vprašanje je le, kje se naravne zveze za nje; velesile pa ne prašajo po naravnem pridruževanju, temveč po tem, kako bi se one okoristile z majhnimi in šibkimi državami. Taka je in bode i nadalje na Balkanu, dokler ne bode razuma in moralne sile v narodih samih, da bi si sami odločevali poti in zveze v smislu svojih političnih in kulturnih interesov.

Videli smo letos, da kri ni voda, da sta se knez črnogorski in srbski kralj bratila v Belemgradu, in da je takisto prijazno bil sprejet tudi knez Ferdinand v istem Belemgradu. No proti koncu uže pozablja kralj Aleksander dogodke poslednjih mesecev. Romunija in Srbija omahujeta, prav za prav vladni sistemi se po balkanskih državah izpreminjajo v tem ko narodi ostajejo pri mišljenju, kakoršno jim narekujejo dejstva. Vladni sistemi balkanskih držav ne morejo imeti stalne veljave, in čim bolj se bodo zavedale mase, tem manj bodo mogle dinastije in vlade sklepati nenaravne zveze. Diplomati velikih držav seveda poštevajo tudi netrajne vspehe, da le kažejo tudi samo začasni nimbus; oni nič ne marajo, če se pozneje tudi opečejo.

V tem je tolažba tudi slovanskim narodom v malih državah, katere so igrača vplivnih sosedov. Šel je Stambulov, odstopil je Milan, a jed-

Dalje v prilogi.

naka usoda zadene tudi tiste, kateri ne ščitijo interesov narodnega naseljenja.

Črna Gora si je, kakor se je pokazalo letos, pridobila naklonjenost tudi carja Nikolaja II., in z njegovim sporazumljenjem je prestopila jedna hči kneza Nikole I. v katoliško cerkev ter tako mogla poročiti se z italijanskim prestolonaslednikom. Zveza črnogorskega vladarskega doma s savojskim ni brez polit. pomena in ne more biti neugodna za srbski narod, tudi ko bi ne gledali na druge interese slovanske. O Črni Gori pa niso nikdar toliko govorili v civilizovanem svetu, kakor letos. Pri tem so slavili hrabrost Črnogorcev, hrabrost in modrost kneza Nikole I.

Lužiški Srbi ne morejo politički poštovati se; vse, kar store za svoj razvoj, suče se v okviru kulture, in tu je najvažnejša zavest o ceni svojih svojstev. Letos so bili priredili v Draždanih svojo razstavo o domači obrti in umetnosti, in to z najlepšim uspehom. Nemški veščaki so pripoznali vrednost izvirnosti lužiške umetnosti in drugega dela. Kaka pristna svojstvena sila je morala biti v lužiskih Srbih, da so čez toliko sto let političke odvisnosti ohranili sposobnosti za lastno kulturno delovanje!

Poljakom se letos zopet slabo godi le v Nemčiji, v Rusiji poljske mase niso občutile nikdar političke zavisnosti; svoboda je zapravljala sebi jedino poljska inteligencija; sedaj pa piha tudi za njo prijazniš veter, da-si sama ni dala še dokazov o poboljšanju mišljenja.

V Avstro-Ogerski so ravno letos Poljaki na vrhuncu svojega političkega vpliva. V Rusiji niso še nobenega Poljaka raznarodili, in celo ko bi prišlo do tega, potopili bi se le v krepkem slovanskem plemenu, v tem ko grozi Poljakom v Nemčiji potujčenje in bi jih ista usoda zadela, kedar in kolikor bi bilo to zavisno od nemških strank v Avstro-Ogerski. Tudi tu se bo Poljakom dobro godila, dokler bodo služili protislovanskim interesom. Sicer pa se poljsko plemstvo uže samo slabi ne le s tem, da ne napreduje s pomočjo moderne ekonomije, kakor češko plemstvo, temveč si izpodkopa tudi med poljskim narodom, kateri se začena v svoji veliki gmotni bedi družiti uže z demokracijo židovske barve. „Ljudska stranka“ se krepi med gališkimi kmeti in žuga razrušiti sedanje poljsko „Kolo“ tudi v cislitavskem osrednjem parlamentu. (Zvršetak pride.)

Javni shod

polit. društva „Edinost“ dne 1. januarja 1897. v Rojanu.

Natlačeni sti bili dvorana in sprednja soba gostilne „konsumnega in posojilnega društva“ v Rojanu, ko je predsednik Mandić otvoril shod v Rojanu.

Pozdravivši najpristrčneje zborovalce in zahvalivši jih na ogromni udeležbi, je predstavil najprej zastopnika oblasti, višega komisarja Baherja in potem deželna poslanca Dollenza in Vatrovca. Vse tri gospode so pozdravili zborovalci z živio-klici.

Potem je nadaljeval predsednik: Čestiti zborovalci! Srečno naključje je to, da je pol. društvo „Edinost“ ravno v Rojanu zapričelo svoje delovanje v letu 1897. in da vam morem s tega mesta vsem vkup izreči najpristrčneja voščila za leto 1897. Dobri Bog daj, da bi se v tem letu 1897 uresničile vse želje, ki jih gojite vi in ki jih gojimo z vami tudi mi v prid in blagor nas vseh, našega milega naroda. To voščilo izrekam tudi v imenu gosp. državnega poslanca Ivana viteza Nabergoja, ki radi bolehnosti ni mogel priti na shod. (Viharno ploskanje in živio-klici).

Spoštovani zborovalci! Naše želje se omejeje na veljavne državne zakone, mi ne torej tirjamo ničesar, kar bi ne bilo v soglasju s postavo. Zato pa bomo tudi tirjali neprestano, dokler ne dobimo tega, kar nam gre. (Živio!)

Sedaj ve že sleherni otrok o namenu, ki ga imajo naši shodi. Na prvem mestu v razpravi vseh shodov je bila resolucija za osnutje okrajnega glavarstva za tržaško okolico. (Dal Bog, da se nam uresniči ta želja!) Razpravljamo pa tudi o družih važnih resolucijah. Nadaljnji naš namen je, da ponujemo ljudstvo o njega dolžnostih in pravicah. Ako imamo dolžnosti do države, do dežele in do

občine, potem pa smemo seveda tudi zahtevati svojih pravic od države, dežele in občine. (Splošno odobravanje.) Nasprotniki pravijo sicer, da puntamo ljudstvo. To ni res, ampak mi se držimo zastave miru in pomirjenja med obema narodnostima. Mi nočemo krivice nikomur, pač pa zahtevamo svoje in v tem zahtevanju se ne damo prestrašiti od nikogar (Ploskanje in živio-klici.)

Vsi dosednji shodi — bilo jih je že XII — so soglasno vsprejeli predložene resolucije, nadejam se, da se tudi danes zgodi tako (Klici: gotovo, gotovo!) Saj smo prišli v rodoljubno vas v — naš Rojan. (Frenetično ploskanje.)

Vaš poslanec in zastopnik gosp. Fran Dollenz je že na shodu na Greti lepo in obširno poročal o svojem delovanju v deželnem in mestnem zboru. Ako pa želi slavni zbor, je pripravljen isti, zopet danes spregovoriti do vas.

Na splošno željo je gosp. Dollenz ponovil svoje podrobno poročilo, ki je bilo vsprejeto pohvalno in med živio-klici. Delovanje rečenega poslanca je shod odobril soglasno.

Na to je govoril dr. Gustav Gregorin, da utemelji resolucijo za osnutje okrajnega glavarstva. V svojem uvodu je rekel: Z današnjim shodom je pol. društvo „Edinost“ stopilo na vroča tla rojanska, na katerih so nasprotniki zanetili nekaj Vezuv. Uverjen pa sem, da lava iz tega vezuva ne uniči naša stvare, ampak one, ki so zanetili ta vezuv. Najbolji znak sedanjih razmer v Rojanu je dejstvo, da so se danes litanije določile še le na četrto uro popoldne. Čudno naključje, kajti dosedaj ni bila taka navada v Rojanu. Porečejo vam morda nasprotniki, da smo mi nalašč priredili shod ob tej uri, da bi vas odvrčali od službe božje. Recite jim, da lažejo. Mi nismo odgovorni za to, da moramo zborovati med službo božjo. Povedati vam moram, da nismo namerovali sklicati shoda v Rojanu, ker vemo, da čutite z nami. Ali premislili smo se in prišli smo, da pokazemo, da se ne bojimo nasprotne agitacije.

Na to je govoril na razsežno in praktičnimi izgledi pojašnjeval in dokazoval pomen delovanja občin v obeh njih delokrogih. Jako umestna so bila njegova izvajanja o šolskih stvareh. Mestna oblast pač zida lepa šolska poslopja. Ali pa je s tem res že ustrezno resničnim duševnim potrebam ljudstva? Sosebno tu v Rojanu so napravili pravo palačo. Ali kako je prišlo do tega? Menda se ne motim, ako rečem, da z zidanjem te palače niso tako hiteli iz ljubezni do vas, ampak vsled rekurza mestnih Slovencev, ker bi hoteli v to šolo tlačiti tudi mestne slovenske otroke. Govorilo se je bilo, da se nova šola rojanska sezida bolj blizu mesta. Pozneje so opustili to misel. Da so pametni, ne bi bili storili tega, kajti potem bi se bili oni res lahko sklicevali na to šolo. Ali strast jih je zaslepila tako, da ne bi dopustili za ves svet, da bi slovenska šola stala na mestnih tleh. Boje se, da bi oskrunili „italijanski značaj“ mesta. Sosebno temeljito je razlagal govornik opravila občin v prenesenem delokrogu in je pojasnil ljudstvu, koliko svobodneje bi dihali potem, ako se ta moč odvzame magistratu. Potem je nadaljeval: Z osnutjem okrajnega glavarstva sicer ne bi dosegli Bog ve kaj, ali za reveža je tudi malenkost dosti. S prva so nasprotniki ponosno prezirali našo agitacijo, sedaj pa jih je jela vznemirjati. Na drugih shodih se je že omenjalo, s čem in kako vas begajo in strašijo in se vam grozé. Pravijo tudi, da naša zahteva ni izvršljiva, ker mestni zbor nikdar ne bi privolil v to. Čudno, da si tako radi razbijajo — naše glave! (Veselost). Mi smo dobro premislili in vemo, da je možno, kar zahtevamo. Ko je država odvzela magistratu pobiranje davkov in nedavno tudi nadzorstvo nad društvi, ni nikogar vprašala za dovoljenje ter je storila, kar se jej je zdelo prav. Oni se torej motijo, ne mi. Potem so sklicali sejo delegacije, da bi sklenili, kaj jim je storiti ozirom na našo agitacijo. To je vsakako dobro znamenje, gre jim do živega. A najlepša je ta, da so sklenili, da ne vedo, kaj bi sklenili. (Hrupna veselost.) Le posek v oči je to, ako pravijo, da naša agitacija nima podlage. Narobe: mi vemo, da se javne oblasti jako zanimajo za naše gibanje. Sicer pa je že to dovolj, da je proračunski odsek zbornice poslancev sklenil resolucijo, s katero priporoča vladi, naj uvažuje našo zahtevo. To je vsakako dokaz, da je stvar vredna premišljevanja. Ako bi bili prepričani gospodje v prora-

čunskem odseku, da je stvar nemogoča, gotovo ne bi bili storili onega sklepa. Stvar je torej mogoča in to nam daje tudi upanje. Strašijo vas tudi s tem, da vi ste odvisni od mesta. Saj ni res. Mesto je le nekaj kasir, a kaj je kasir, ako ni onih, ki prinašajo v blagajno. Med tistimi, ki prinašajo, ste tudi vi. Morda bi bilo dobro, da bi bili vi sami svoji kasirji, morda bi ne bilo slabše, ako bi se upravno ločili od mesta. Toda sedaj ne zahtevamo toliko, le nekoliko več samostojnosti bi želeli naši okolici. Zasnute okrajnega glavarstva bi bil prvi korak do tega cilja. Nadejam se torej, da vsprejmete nastopno resolucijo:

Javni shod IV. okraja tržaške okolice v Rojanu 1. jan. t. l. smatra sedanje upravne razmere v tržaški okolici neznosnimi in škodljivimi, toliko tržaški okolici, kolikor državnim interesom in zato prosijo okoličani, zbrani na tem shodu, kakor avstrijski državljani, da blagovoli visoka c. kr. vlada odvzeti slavnemu mestnemu magistratu tržaškemu posle prenesenega ali izročenega delokroga glede okolice in ustanoviti posebno c. kr. okrajno glavarstvo za isto.

(Pohvala in klici: Sprejememo, sprejememo!)

Dr. Matej Pretner: Predgovornik vam je razjasnil, kaj hočemo doseči. Jaz bi vam hotel še nekoliko povedati, zakaj hočemo doseči to. „Piccolo“ pravi sicer, da vi morate biti zadovoljni, ako imate kaj jesti in piti. Ali človek ima tudi duševnih potreb in mora skrbeti za svojo bodočnost. Zato pa se moramo sami potruditi v to, da se zboljšajo razmere.

Na mestnem magistratu ne kažejo nobenega spoštovanja do vas in vašega jezika. Kdor ne zna laški, ta naj niti ne hodi na magistrat! Ako pa uživamo tako malo spoštovanja na mestnem magistratu, potem smo prisiljeni delati na to, da pridemo pod drugo oblast, ki bode bolj obzirno postopala z nami. To je glavni vzrok, da zahtevamo okrajnega glavarstva.

In kako je v gospodarskem oziru? Gospod posl. Dollenz vam je že povedal, kako težko je že dobiti jeden borni vodnjak. Za cesto v Bar-kovlje trosijo res mnogo, to pa le radi gospode. Mi sicer nimamo nič proti temu, ali dokler nam ne preskrbe prepotrebne pitne vode, je jako čudna ta skrb „za ceste“. To je brezobzirno. In kako postopajo z vašimi pericami? Kako zanemarjena je ta obrt! V bližini mesta, pa taka zanemarjenost! Zasnovali so bili pralnico na par, češ, da bode perilo bolj zdravo. Ali kdo je kriv, da naše perice nimajo primernih prostorov za pranje? Tisti, ki hvalijo — vašega župnika. (Vrišč po dvorani). Večinoma so ceste po okolici v jako slabem stanju, mnogo hiš nima niti poštenega dohoda. Za sprehoče skrbe pač Italijani, ali za take prepotrebne stvari se ne brigajo. Naša okolica je zanemarjena bolj, nego pa dežela. Povsod drugod so že urejene zemljiške knjige, le pri nas imamo še stare. Vsakdo ve, koliko nepotrebnih stroškov imajo posestniki, ako niso urejene zemljiške knjige. Po takem res ne moremo biti zadovoljni.

Najhuje pa je, da okolica nima prav nikake samostojnosti, da nima nikake besede v lastni administraciji. Capovilla je gospodar v vasi. Škoda za denar, ki ga stanejo ti capoville. Nekdanji županje so stali manje in so bili koristnejši. Na mesto capovill naj bi zopet dobili nekake podžupane izvoljene po ljudstvu.

To bi bilo potrebno. Potrebe mesta in okolice so različne, zato pa naj bi tudi okolica imela nekake svoje zastope.

Prvi korak do takih sprememb bi bilo okrajno glavarstvo. Tudi okolica mora imeti nekoliko pravice. Zborovalci, prosim vas torej tudi jaz, da iz navedenih razlogov vsprejmete resolucijo za osnutje okrajnega glavarstva za tržaško okolico. Mi ne zahtevamo ločitve ampak le toliko, da boste tudi vi gospodarji na svoji zemlji in da se otrešete odvisnosti.

Govor dr. Pretnerja je bil vsprejet veliko pohvalo in se je resolucija vsprejela soglasno. Ljudje so vsklikali: Ne eno, ampak obe roki vzdignemo! (Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 5. januarja 1897.

Državni zbor. Zbornica poslancev je večeraj nadaljevala razpravo o proračunu ministerstva za nauk. Minister Gautsch je povdarjal skrb naučne uprave za povzdigo filozofiskega pouka na gimna-

zljah ter je izjavil, da ne more ustreči želji zna- nega „demokrata“ Kronawettera, da bi se namreč odpravile vse bogoslovne fakultete. Potem je rea- goval minister na izvajanja tržaškega poslanca Luzzatto, ki je bil rekel, da Italijani niso nič za- dovoljni z naučno upravo in da je že sramota, da morajo vedno ponavljati svoje tožbe. Seveda se je tudi gospod Luzzatto skliceval na „nostro glo- rioso passatto“ (Ti gospodje glodažo v jednomer — svoje staro, suho kost. Opomba stavčeva). in je srečno dospel do laškega vseučilišča, katerega baje toli krvavo potrebuje laška mladina. Tudi laškega učiteljskega pogreša gosp. Luzzatto in je menil, da tržaško mesto je pač enakopravno gledé bremen, ne pa glede pravice. Ker stvari tako stoji, ne more izreči vladi zaupanja, ne kakor Avstrijec, ne kakor liberalce, ne — kakor Žid. (In vendar je ta nezadovoljni in užaljeni Luzzatto glasoval potem — za proračun, kar mu zlobno očita tudi današnji Piccolo. Op. stavčeva).

Na ta izvajanja Luzzattova je torej odgovar- jal minister Gautsch, mené, da niso opravičene vse te tožbe o zapostavljanju italijanskega življa. (Seveda niso. Vsi javni odnosi v naši pokrajini pričajo, da se je gosp. Luzzatto sukal — okolo resnice. In če tudi bile osnovane, gospoda Luz- zatto in tovariši nimajo pravice do taci tožeb, kajti, kdor ne zna biti pravičen sam, ta nima pravice tožiti, da so krivični drugi. Najprvo naj bodo gos- poda pravični doma in potem naj hodijo dekla- movat na Dunaj o pravičnosti. Op. ured.) Dobrot- nost vlade se že vidi v tem, da hoče poddržaviti srednji šoli tržaški, toda občina niše pritrdila ku- lantnim penudbam vlade. (I seveda ni pritrdila, ker ve, da poddržavljene šole ne bi tako ugajale namenom italijanske gospode. Op. ured.)

Posl. Kronawetter se je potezal za to, da bi se ženske dopuščale k vsem studijam. Posl. Ben- del je naznanil v razpravi o srednjih šolah, da bodo češki Nemci glasovali proti postavki „Ce- lje!“ (Gospoda vedo sicer, da je to le udarec po vodi, ker je gotovo, da se vsprejme proračun, toda gospoda trebajo „Celja“ kakor agitacijsko sredstvo.) Se korajžnejši je bil posl. Foregger, ki je zah- teval, da naj se kar briše ta postavka. Razprava se je pretrgala.

Na to so sledile interpelacije. Posl. Nitsche je interpeloval radi uvedanja direktnih volitev v kmečkih občinah o bodočih državnozborskih vo- litvah.

Obrekovanje in sumničenje lojalnosti nas Slovanov, to je od nekdanj priljubljeno sredstvo naših nasprotnikov. V tem pogledu je nemško časopisje na višini denuncijantstva in je nedosežno v tendencioznem zavijanju in izkoriščevanju ka- koršnega si bodi dogodka. Tako je to časopisje te dni zagnalo hrup — in tudi „Mattino“ se je pridružil splošnemu kriku — o strašni demonstra- ciji, ki so jo baje priredili v nekem gledališču praškem proti neki avstrijski patrijotiski pesmi. Ljudstvo da je kričalo in da je demonstrativno ostavilo gledališče med sviranjem one pesmi. — Mi smo vedeli, da je vse to le gola laž, ali pa tendenciozno zavito. Nismo se varali, kajti praški poluslužbeni list „Prager Abendblatt“ konstatuje, da je ljudstvo stojé poslušalo cesar- sko pesem. Vrišč je bil le zato, ker kapelnik ni hotel svirati narodne pesmi „Kde domov muj?“ in hitro je nastal mir, ko je kapelnik vendar ugodil tej želji!

Tako se je tudi to pot vsa demonstracija skrčila v nič. Ali obrekovalo se je vendar in mno- gokje tudi — verjelo.

Vojske balkanskih držav. Londonska „Pall Mall Gazette“ objavlja nastopne številke o silah balkanskih držav, katere bi iste mogle staviti na razpolago, ako bi došlo do zmešnjav na Vstoku:

Romunska, ki ima 5.800.000 prebivalcev more staviti 220.000 vojakov; Bolgarska, 3.500.000 pre- bivalcev, 175.000 vojakov; Srbija, 2.200.000 pre- bivalcev, 55.000 vojakov; Črnagora, 200.000 pre- bivalcev, 40.000 vojakov; Grška, 2.200.000 pre- bivalcev, 66.000 vojakov. Vkupno: 556.000 vojakov.

V posamičnih državah ustrojena je vojska tako-le:

Romunsko vojsko smatrajo strokovnjaki izvrstno urejeno. Mobilizovana vojska je razdeljena v 4 voje in jedno samostalno divizijo konjištva. Pešci imajo puške-repetirke Mannlicher; konjištvo karabine-repetirke in le par eskadronov je oboro-

ženih sulicami. Topništvo šteje obično 61 baterij, za časa mobilizacije pa: 72 poljskih baterij, 7 na konjih in 1 gôeska. Ima topove po sistemu Krupp po 9 in 12 fantov kalibra. Za obrambo prestolnice in utrdeb zasnujeta se o mobilizaciji dva polka topništva za utrdbi. O mobilizaciji potrebuje vojska 60.000 konj, katere se pridobi po rekvizicijah. — Vsak Romunec, ki je sposoben za orožje, mora služiti v vojski 25 let.

Bolgarska vojska ima 100.000 mož v prvi vrsti in 75.000 v rezervi. Pohota je oborožena s puškami-repetirkami. Konjištvo ima sablje in ka- rabine-repetirke. Poljsko topništvo ima topove Krupp. Pravilnik za vzbujanje vojske je isti kakor v ruski vojski.

Srbska vojska šteje glasom organičnega zakona iz leta 1893. 340.000 mož, toda le na papirju; mnogo pa bi bilo dejanski, ako bi se po- srečilo o mobilizaciji spraviti na noge le 55.000 mož. Vzrok temu je pomanjkanje vojnega mate- rijala in pa pomanjkljive instrukcije, katere je de- ležen le mali del vojske. Pohota srbska je oboro- žena še s starimi puškami, model Mauser-Mila- nović iz leta 1881.

Gledé Črnogore more se smelo reči, da je sleherni Črnogorec vojak. Kneževina je razde- ljena v 8 okrajev, ki dajo vkupno 49 bataljonov. V mirnih časih kliče se pod orožje — po vrsti — le nekoliko stotnij, ki vrše službo ob mejah. V vojno pa more staviti Črnagora 40.000 mož, od katerih je 1000 topničarjev. — Pohota je oboro- žena s puškami Berdous, ki jih je lani podaril car knezu Nikoli.

Slednjič ima Grška vojsko 66.000 na pa- pirju, toda le malokdo veruje, da bi Grška uteg- nila res mobilizovati to vojsko. Odrejeno je, da bodi pohota oborožena z repetirkami Mannlicher, toda ni bilo denarja, da bi se bila izvela ta na- redba, ki je ostala torej tudi le na papirju. De- janski imajo grški pešci vedno še stare puške model Gras. —

Kakor je torej razvidno iz teh podatkov, ne primanjkuje balkanskim državam moštva, pač pa nedostaje njih vojskam — izvzemši Romunsko — dobrega orožja in dobre vojaške instrukcije. Jed- nemu in drugemu pa so vzrok nepovoljne finance teh držav.

Španjci na Kubi. Povsem lakonično poro- čilo iz Madrida javlja: „Danes ustrelje po vojnem pravu devet ustašev“. — To je sicer radikalno sredstvo, toda ne bi mogli reči, da je tudi poma- galo vsakokrat. Je križ to, ker se ne more ustre- liti tudi idej. Onih devet ustašev bode mrtvih, ali ideja, ideja nezavisnosti in samostojnosti Kube, ostane živa. Španjci bodo morali še mnogo stre- ljati in pokati — najbrže brez upa zmage, ako se ne pobotajo s Kubani na dobrohoten način.

Osvobojeni Armenci. Od 22. do 29. m. stavili so na svobodo 121 Armencev, ki so bili zaprti v osrednji ječi v Carjemgradu. Od teh 121 oseb bilo je 95 možkih in 26 ženskih. Dotični- kom, ki so že prej bivali s svojo družino v Car- jemgradu, dovoljeno je ostati v prestolnici; vse druge pa so ukreali po nalogu policije in jih vrnili v Anatolijo.

Različne vesti.

Nj. c. in kr. Vis. cesaričinja-vdova nadvojvo- dinja Stefaniya dospé dne 17. t. mj. v Opatijo, kjer ostane do srede marca meseca.

Odlikovanja. Nj. Vel. cesar je podelil general- nemu ravnatelju avstrijskega Lloyd vitez u Peichlu naslov dvornega svetovalca, trgovinskemu ravnatelju Lloydovemu, Josipu Janni-ju, pa red železne krone III. razreda.

Premeščenja na policiji. Na tukajšnjem poli- cijskem ravnateljstvu so se izvršile te-le osebné spre- membe: viši komisar Karol Frenner je prevzel vodstvo I. oddelka ravnateljstva; komisar Fran- Hendle je premeščen k policiji v Inmost; namesto Hendla je imenovan vodjo policijskega komisarijata v Korminu komisar Mihajl Pertot, namesto komisarja Pertota pa je dodeljen okrajnemu glavarstvu v Splitu komisar Karol Sturm.

Umrl je v Gorici danes zjutraj Anton Pižon, bivši tajnik pevskega društva „Velesila“ in brat pevovodju istega društva. Pokojniku je bilo 22 let. Rodoljubni družini izrekamo svoje sožalje.

Naš cesar za Cetinje. S Cetinja javljajo, da je naš cesar dovolil, da nosi avstrijska država stroške

za zgradbo kat. cerkve na Cetinju. Ti stroški smejo zna- šati do 50.000 gld. — Črna gora se je zaradi zgradbe te cerkve obrnila tudi do italijanske vlade s prošnjo za podporo, toda Italija o tem ni hotela slišati ničesar.

Iz občinskega sveta ljubljanskega. V seji ob- činskega sveta ljubljanskega dne 31. pr. m. je predlagal obč. svet Turk, da se „Židovske ulice“ premene v „Einspielerjeve ulice“, da tako zaslužni prvoboritelj koroških Slovencev dobi tudi v središču naroda dostojen spomin, „Ži- dovski steza“ pa v „Navratilovo stezo“. Predlagatelj je utemeljil svoj predlog s tem, da je nepotrebna kakoršna si bodi pijeteta do starega ljubljanskega židovstva. Predlog se je odkazal policijskemu odseku. Točka: določitev oblik uličnih tablic ni prišla v razpravo, ker je obč. svet. Bleiweis izjavil, da odsek še ni dovršil posvetovanja. — „Gromenje“ bode morda venderle nekoliko koristilo! . . .

Novemu županu praškemu, dr. Ivanu Podlip- nemu odposlali sti se iz Trsta nastopni brzojavni čestitki:

„Prvemu Sokolu in prvemu meščanu praškemu čestita na izvolitvi županom zlate Prage

Tržaški Sokol.

Brata Sokolu, čuvarju narodnega značaja zlate Prage čestitajo na častni izvolitvi členu so- kolske deputacije tržaške na tretjem vsesokolskem shodu.

Dr. Gregorin, Ivan Goriup, Ante Bogdanović.

„L'Osservatore Triestino“ in pa slovenščina. Tu podajemo našim č. čitateljem iz službenega lista tržaškega poskus, iz katerega je razvidno, kako ta „službeni“ list objavlja slovenske sodne razglase.

V svoji številki od 2. t. m. priobčnje „Raz- glas“ c. kr. okrajnega sodišča v Komnu, v kate- rem je citati črno na belem i to-le:

„ na katero je sodišče razpisalo dan 16. 1. 1897. ob 9 uri predpoludne in mu je imenovali kuratorjem Ivana Žerjol kremenja v Sv. Križi št. 91 Nalugče se Ložarin, da li puda ime- novanemu kuratorju potrebna pravna navadila ali pa si izvoli drugega namestnika, ker bi sicer mo- ral sam sebi prepisati nusledke svoje nemarnosti“.

Kateri živi krst razume to kolobocijo? Po- mislimo pa, da morajo slovenske stranke krvavo drago plačevati objave v tržaškem službenem listu in da s tem ne dosežajo nikakoršnega vspeha, ker se oglasi objavljajo tako popačeni, da ni možno razumeti jih; pomislimo nadalje, da zunanje obla- sti pošiljajo oglase gotovo pisane v pravilni slo- venščini in da pači njih besedilo jedino le oseboje službenega lista, ki ni večče našemu je- ziku! Po takem smemo pač zahtevati, da si sl. vlada tržaška poskrbi za svoj list vsaj korektorja, zmožnega slovenščini. Saj se ne manjka v Trstu takih ljudi.

Doneski za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu. V gostoljubni hiši g. Maksa Cotiča se je nabralo na dan Sv. Štefana 8 kron 80 st. Bazovski je nabral med kolaši pri g. Valetiču 1 krono, veleč g. J. M. na Proseku je nabral 7 kron razdelivši knjige družbe sv. Mo- hora. — G. Emil Pakiz je poslal 3 krone 40 st., od katerih je daroval sam 2 kroni mesto voščil k novemu letu, in se je nabralo 1 krono 40 stot. na Štefanovem v Lovšinivi družini v Trstu; od tega zadnjega zneska je daroval neki Furlan 20 stot. G. Gregor Bartol je daroval 2 kroni za odkup novoletnih voščil, Bolgarska je darovala 3 krone, temu znesku je dodal Napoleon mlajši 1 krono. V gostilni pri Lenčku so se nabrale 3 krone.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti so darovali A, B, in C, v hotel „Evropa“ dne 4. t. m. vsak po eno krono.

Koncert ženske podružnice sv. Cirila in Me- toda, ki se je vršil minole nedelje v redatni dvo- rani gledališča „Politeama“, bil je uprav sijajen. Ta koncert nam je pokazal zopet, kako naše ob- činstvo ceni družbo, nadaljujočo sveto nalogo na- ših svetih apostolov: delo za krščansko in narodno vzgojo naše mladine. Dvorana je bila polna najod-ličnejšega občinstva in tudi zastopnikov nižih slojev. To je bila uprav veličastna družba.

Način pa, kakor se je izvršil ves vsopred, je potrdil v polni meri, kar smo rekli mi v svojih pozivih, namreč, da so se vsi sodelovalci vestno in odušljenjem pripravili za to predstavo.

Slavni tamburaški zbor pod vodstvom ne-

utrudljivega dra. Josipa Abrama je udaral ta večer posebno precizno in je dobival burne pohvale od strani občinstva. Osebito je ugajal braš-selo z raznimi varijacijami „Z bogom more“, in se je solist gosp. Bogardi pokazal izbornega tamburaša. Njegova proizvajanja je zbor spremljal z vso natančnostjo in potrebno diskretnostjo. Mi moramo le čestitati tamburaškemu zboru na toli lepem uspehu.

Bleščeča točka na programu je bila večeru primerna deklamacija Gregorčičeva: Blagovestnikom. Ginjenim srcem smo poslušali, kako je dražestna gospica Irma Nethova finim razumom in povsem primernim akcentiranjem interpretovala misli blaženega pesnika našega: kako so Germani in Romani mečem v roki širili krščansko vero in kako je njihov dar rodil bolj kletev nego blagoslov. V levici so pač držali križ, toda v desni meč, a na križ so pribili — našo svobodo „Gospod, gospod, oh pomiluj!“

Kako drugače naša apostola Ciril in Metod! Vi dva sta nosila v desnici križ, v levi pa — knjige, navdihnene z nebes. „To je šlo do srca?“ Domači glas le prinaša odrešenja. Grmé so padali maliki z oltarjev in „srečen zdaj je bil naš ded“. Oj blažena Ciril in Metod, ki sta nam prinesla krst življenja, ki sta z vero vred branila omiko in narodnost!

Vse te misli pesnikove nam je izražala gospica Nethova načinom, da nam je sezalo do duše. In ko je sklenjenima rokama in koprnečim glasom hvalila sveta apostola,

Ki delo to sta izvršila,
Ki dede sta tako krstila,
Ki jezik naš branila sta,
Naš jezik posvetila sta!
Oj hvala vama iz srca,
Solunska sveta brata dva!

prisilila je občinstvo — do solz; bil je trenotak, ko človeka objame z vso čarobno silo svojo — plemenita, goreča ljubav do svojega rodu.

Ko je završila deklamovanka, zaorilo je po dvorani burne pohvale, opetovano se je morala pokazati na pozorišču in izročiti jej je bil lep šopek.

Kaj naj rečeno o zboru „Slovanskega pevskega društva“. I njega je menda navdušilo blagovestje našega Gregorčiča, i on je izvršil svojo nalogo častno in primerno temu častnemu večeru. Krasno harmonizovane in precizno izvajane Hubadove „narodne pesmi“ so tudi to pot prav navdušile vse občinstvo, ki ni hotelo odnehati, popred nego da so se morale ponoviti. Hvala pevcem, pevkam, hvala pevovodju posp. Srečku Bartolu, hvala temu zboru, ki nikdar ne odreče svojega sodelovanja v plemenite svrhe.

Zadnja točka: Borštnikova igra v treh dejanjih „Stari Ilija!“ Prav kratkimi besedami bi lahko označili utis, ki ga je ta igra, vzeta iz narodnega življenja, napravila na občinstvo; rekli bi namreč, da take dramatične predstave že dolgo ni bilo v Trstu. Vse občinstvo je napeto pozornostjo sledilo predstavi in tu pa tam si mogel videti — rosno oko. Že prizor v prvem dejanju, ko je iz cerkve donelo po harmoniju spremljevano prekrasno, milozvočno in pobožno petje in ko je zli duh v tej igri, intrigantni Koprivar, brezbožno in ne zmernivši se za sveto opravilo zasramoval siromašno hčer proganjenega in zaničevanega starega Ilija — že ta prizor si je osvojil srca vseh. Ulogo Koprivarja je izvajal g. Štoković kaj resnično, iz življenja vzeto, dočim je gospa Germekova toli naravno izražala svojo dušno in srčno trpljenje in vsmiljenje do ubozega svojega očeta, da je vzbujala splošno sočutje. Jako dobro je gospod Čarga predstavljaj oholega in trdočrnega župana Bogateta in njemu na strani sti se svojo naravno igro vzbujali pozornost gospodičina Arhova, kakor njegova žena, in gospodičina Schmidtova, kakor njegova hči. Povsem dobro je gosp. Ponikvar pogodil značaj alabovidjenega „škrica“, oskrbnika kriškega in g. Ponikvarjeva sočutno soseda mogočne hči Bogatetove. Poslednja se je res prav dobro zamislila v duh svoje uloge in je bila pravi tip vaške sosedice. Nje sin Tone se je pokazal prištnega vaškega zaljubljenca, katerega muči ljubosumje; dočim je Topolčev Miha (Komenski) povsem naravno predstavljaj strastnega lovca, ki se je, nahujskan od zlobnega udovca Koprivarja, maščeval — ubojstvom, a potem toli obžaloval svoj zločin. V osebi gosp. Jakliča smo videli tip šaljivega godca na vasi. Omeniti je še uloge starega Ilija,

katerega je predstavljaj gosp. Negode. O njem pa moramo reči, da je bil naravnost izborn. Brez vsacega pretiranja je provzročil uprav mogočen utis. To je bil značaj, ki je imel meso in kri, ki je bil res vzlet iz življenja. Iz kratka: igralo se je prav dohro, izvzemši par malih hib in nedostatkov kakoršne se pa morajo odpustiti diletantom. In so bile posamične uloge v lepem skladu med seboj. Igralci so bili v lepih narodnih nošah, kar je še posebno vekšalo vseh predstave. Ko je padla zavesa, zaorilo je po dvorani in občinstvo ni hotelo oditi dokler se niso znova pokazali na pozorišču igralci in igralke. Za uspeh te predstave je najbolj značilna okolnost, da se je splošno izražala želja, naj bi se pogostoma prirejale take, um in srce blažeče dramatične predstave in tej želji se pridružujemo tudi mi!

Ženski podružnici sv. Cirila in Metoda so darovali pri koncertu dne 3. t. m.: g. J. Metlikovič 20 kr., g. S. Jugovič 1 gld., g. čna Katinka 60 kr., g. ct Mrač 20 kr., g. Polić 1 gld., g. Trobec starejši 50 kr., g. N. N. 10 kr., g. S. Bartelj 1 gld., g. Bogdanovič 1 gld., g. ct. A. Truden poslal je 3 gld., ker se ni mogel vdeležiti koncerta, g. I. Vatovec 2 gld., g. N. N. 20 kr., g. Kocmur 50 kr., g. Radoslav 50 kr., g. N. N. 10 kr., g. Ljdomil Nabergoj 50 kr., g. Sviter 50 kr., g. I. Černe 50 kr., g. Neimenovan 1 gld., g. J. Mankoč 1 gld., g. E. Legat 1 gld., g. N. N. 30 kr., gosp. Mandić 1 gld., g. posl. Laginja 1 gld., g. Kocjančič 1 gld., g. Pavlin 50 kr., g. Zafred 1 gld., g. Dekleva 50 kr., N. N. 50 kr., N. N. 50 kr., gosp. Primožič 4 gld., g. Prelog 1 gld., g. Goljevšček 15 gld., g. N. N. 50 kr., g. Gulin 50 kr., gosp. J. Dolinar 1 gld., g. I. Zadnik 50 kr., g. J. Turk 2 gld. Ker se novoustanovljeni tamburaški zbor sv. M. M. se ne more vdeležiti, poslali so 2 gld., g. Prhovec 1 gld., g. dr. Gregorin 2 gld. 50 kr., g. Satlar 50 kr., g. Pretner 40 kr., N. N. 1 gld., g. Kušar 50 kr., g. N. N. 50 kr., g. Klemenc 2 gld., g. J. Urbančič 5 gld., g. Gulič 50 kr., gosp. Kranjc 50 kr., g. prof. Jesenko 4 gld. 50 kr.

Barkovljan 50 kr., g. N. N. 10 kr., N. Hmelak 50 kr., N. N. 50 kr., g. č. Milka 5 gld., gosp. Šmid Hinko 50 kr., g. Evgen Milič 50 kr.

Vsem podpirateljem ženske podružnice najprisrčnejša hvala.

Silvestrov večer „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ se je vršil na občno zadovoljstvo. Vse točke obširnega programa so bile sprejete z navdušenjem, posebno pa igri: „Pravo junaštvo“ in „Popolna žena“, sti povzročali burno odobravanje med občinstvom. Izmed izvršujočih diletantov moram pohvalno omeniti gg. Bevka in Tavčarja, potem pa gospice: Ivančič, Zorcut in Dekleva, ki so pokazale, da se v resnici zanimajo za društveno napredovanje in žensko zavedanje, na čemer gre zasluga občno čislani in poznani narodnjakinji, g. ej Škrinjarici, ki z neumornim delovanjem budi narodno zavest med društvenimi člani. Bog nam daj še več takih žen! — Omenjeno bodi še, da se je gg. predsedniku in podpredsedniku uročilo malo darilo ter se njima izrekla zahvala za zasluge, ki sta si jih priborila na društvenem polju.

Iz Rojana nam pišejo: V naš Rojan je došlo novih običajev. Staro se mora umikati novemu, javno menenje in želja ljudstva se mora umikati volji g. župnika in društvo „Zarja“ se je moralo umakniti iz cerkve — ljubljencem g. župnika; slovenska pesem je zginola iz cerkve in na nje mesto je stopilo izključno latinsko petje.

Dobili smo torej novih crkvenih pevcev in z njimi novih odnošajev. To se je videlo tudi na novega leta dan, ko so ti pevci beračili po slovenskih hišah z italijansko polo in po krčmah — od mize do mize. Prav kakor navadni berači. Ali je to častno za cerkev, da si nje pevci iščejo plačila na tak način? Ne, ni častno, tem manje, ker so morali čuti najtrpkejših opazek od strani ljudstva. Dokler je bilo v cerkvi društvo „Zarja“, so res ljudje ob novem letu prispevali v podporo temu društvu, ali prispevali so radi, in drage volje; takega svamotnega beračenja — pa ni bilo.

Če že gosp. župnik hoče imeti le latinsko petje in pevce po svojem lastnem ukusu, naj le gleda tudi, da se sam pobota žnjimi kakor vó in zna; ali nikar naj se ne zahteva od ljudstva, da bi prispevale za naprave in nove uredbe, katerih si ni želelo in jih tudi odklanja. Naše ljudstvo je radodarno in nikdar ni zapiralo svojega žepa, ko

gre za božjo čast, zahteva pa, da se spoštujejo stari običaji, ki so mu dragi in sveti. To naj si zapomnijo cerkveni pevci in tudi g. župnik.

Za bedne rodbine ponesrečenih Križanov poslali so nam nadalje:

Gosp. Warte Julij	4 krone
„ Lesen trgovec	3 krone
„ Zulian Josip, Kolenja	2 kroni
Skupaj	9 kron
K temu prejšnja izkazana svota	602 Kr. 30 st.
Skupaj	611 Kr. 30 st.

Nadaljuje darove sprejema drage volje naše upravnistvo (Via Molin piccolo št. 3).

Gospodičina, ki se je v upravnistvu „Edinosti danes naročila na „Slovenko“, naprosena je, da blagovoli ustmeno ali pismeno naznaniti svoj naslov.

Podružnica naše „Kmetijske družbe“ v sv. Križu je nabrala za bedne družine ponesrečenih Križanov 64 kron. Na nabiranju so se udeležili tudi trije Nabrežinci, a prvi je podaril 10 kron gosp. Ivan Ipavec. Denar se je izročil velečastitemu g. župniku križkemu.

Prestovoljno ognjegasno društvo v Sežani vabi na veselico, ki bode v nedeljo dne 10. januarja 1897. v dvorani g. Alojzija Polley-a. Razpored: 1. A. Volarič: „Domovini“, moški zbor. 2. Pozdrav. 3. A. Nedved: „Planinski raj“, mešani zbor. 4. Schiller-Cegnar: „Korist ognja“, deklamacija. 5. A. Volarič: „Zastava“, moški zbor. 6. Dr. Bleiweiss: „Županova Micika“, veseloigra v 2 dejanjih. 7. Ples. — Začetek točno ob 7. uri. Ustopnina 1 krono za osebo. — Ker je čisti dohodek namenjen za nakup prepotrebnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. Na obilno udeležbo vabi Odbor.

Legár (ali tifus) v Pulju. Stanje epidemije dne 1. t. m.: Meščanstvo: novih slučajev 5, ozdravilo 28, umrli 4; skupno 557, od kojih 88 v bolnišnici. — Vojaštvo: novih slučajev 4, ozdravilo 8, umrl 1, skupno 500.

Dne 2. t. m.: Meščanstvo: novih slučajev 9, ozdravilo 17, umrl 0, skupno 549, od kojih 81 v bolnišnici. — Vojaštvo: novih slučajev 2, ozdravila 21, umrl 1, še bolnih 480. Kakor je torej razvidno iz teh števk, pojema epidemija.

Predvčerajšnjem sta došla iz Trsta v Pulj c. kr. namestnik Rinaldini in pa zdravstveni referent dr. Bohata. Obiskala sta bolnišnico. Potem je bila konferenca, katere so se udeležili: namestnik, zdravstveni referent, zdravstveni nadzornik, okrajni glavar, župan i okrajni zdravnik. Razpravljali so o izvršitvi naredeb, namenjenih zoper epidemijo.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali od 1. do 31. decembra 1896: Veleč. g. A. S. Tolminec 5 gld. kot mesečni prispevek za december 1896., Mohorjani v Koprivi 2 gld., gospa Jos. Kraigherjeva 41 gld. letnine Postojinske ženske podružnice, gosp. Miroslav Hans iz Krške vasi nabrane 4 gld., gosp. Iv. Krulec, mestni učitelj v Ljubljani za prvo zaklopnico družbinih vzgalic 1 krono in v isti namen Rajhenburški Haranbaša nabranih 6 gld. 80 nč., g. J. R. Hočvar 41 gld. letnine za podružnico v Cerkljah, Mohorjani na Breznici 2 gld. 50 nč., g. č. Marija Vodnikova v Ljubljani 1 gld. letnine in 50 nč. za Miklavža; možka podružnica v Trstu 135 gld. 30 nč., podružnica v Gornjem gradu 30 gld. letnine, g. Fr. M. s Českega 5 gld.; g. Ig. Zore iz Šmartna pri Litiji nabranih 13 gld. 70 nč., slavn. županstvo na Rečici 5 gld. mesto venca pokoj. svojemu obč. odborniku pred. g. župniku Mat. Strnadu, g. Rosina 24 gld. letnine za možko podružnico v Ormožu g. dr. J. Gersak 5 gld., katere je zložila vesela družba v Ormožu; Čateški Mohorjani 5 gld., Čateški rodoljubi 5 gld., g. Fr. Dolenc 74 gld. 55 nč. letnine za podružnico v Mariboru, ženska podružnica v Kobaridu 36 gld. 55 nč., vesela družba pri Zadniku v Senožečah 10 kron, g. č. Ljudmila Roblekova v Litiji 2 gld. mesto venca na krsto umrle gospe Mar. Jenkove, Mohorjani v Dobropolji 3 gld., g. okr. sodnik Fr. Hrašovec, blagajnik izvanakademiške podružnice v Gradci, 15 gld.; (Zvršetek pride).

Založništvo „Vzgalnic družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ nas je nsprosilo javiti, da se iste ne smejo pošiljati po pošti, ampak le po železnici. Zato naj se naročujejo večje množine. P. n. gg. trgovci v večjih krajih lahko dobe zaloge

za svoje okoliše in se prosijo, da naj se v ta namen zglase v trgovini Iv. Perdana v Ljubljani Vodnikov trg.

Samomor gimnazijalca. V Tulnu ob Donavi živi občespoštovana družina lekarničarja Lunačka. Ta lekarnar ima dva sina, ki pohajata gimnazij v Stoekeravu. Mlajši sin, 15letni Robert, ni nič kaj marljiv; lani je imel nepovoljen uspeh v vsakih in zatorej mora letos ponavljati tretji razred. Za Bežič sta došla oba dečka domov na počitnice, a ravnateljstvo gimnazija je poslalo zajedno lekarničarja Lunačka obvestilo, da se mu sin Robert niti letos ne mara učiti ter da je dobil v prvem četrtletju povsem nepovoljno razredovanje. Oče je vsled tega jako resnobno posvaril dečka Roberta in ga v opravičeni jezi stresel za lase. To si je deček vzela tolikanj k srcu, da si je skrivaj prekrbel strupa (cijankalija) iz očetove lekarne in si zaval.

Strasni zdravstveni odnošaji vladajo v Kalkuti, v Indiji. Glasom poročila angleškega medicinskega urada v Kalkuti, živi po raznih okrajih tega mesta po 100.000 do 145.000 oseb na jedni angl. štirjaški milj! V kolibah, v katerih je prostora k večjemu le za 50 oseb, jih živi po 250! V kolibah, zgrajenih iz ilovice, je natlačeno ljudij, da je strahota. In poleg tega si človek ne more niti domisljati, kako umazana so taka „bivališča“, koliko smradu je nakopičenega v njih. S kratka bodi rečeno, da bi bilo v sedanjih odnošajih povsem nemogoče upreti se kakšni epidemiji, n. pr. legárju, če bi se taka bolezen pojavila v Kalkuti. Medicinalni urad pozivlja zatorej vlado, da naj da podreti te kolibe in naj zgradi zračna stanovanja, kakor so n. pr. poslopja za delavce v Bombaju ter naj zasnuje širokih ulic v zelo obljubljenih delih mesta.

Vremensko prerokovanje za mesec januar 1897. Mathieu de la Drôme prerokuje za mesec januar: Vlažen mrz due 1. Vetr v dobi mlaja, t. j. od 2—10.; mrz v planinskih deželah, sosebno pa v Švici in severni Italiji. Hud mrz na Tirolskem. Nestanovitni vetrovi po sredozemskem in jadranskem morju, sosebno 8. in 7. — O početku dobe prvega krajca (10.—18.) pade temperatura po hribovitih krajih, manj mrzlo pa bode proti sredi in zvršetku te dobe. Dne 13. — 17. veter na oceanu, sredozemskem in notranjih morjih. — Slabo vreme v dobi polne lune (18.—25.) Sneg, dež in veter, jako nestanovitni vetrovi na morju dne 19. in 20. ter 24. in 25. Zelo slabo vreme ob zadnjem krajcu (25.—1. februarja). Viharni vetrovi na planinah. Reke naraščajo, sosebno one, ki se izlivajo v sredozemsko ali pa v jadransko morje. Brodarenje med Francosko in severno Afriko jako težavno. — Splošni značaj meseca: Jako nestanovitno vreme od 1. do 10.; vlažno in mrzlo od 10. do 18., sneg, dež in veter od 18. do 25. in baš tako zlo od 25. do 31.

Državni muzej na Cetinju. „Glas Crnogorca“ objavlja naredbo kneza Nikole, glasom katere je osnovati na Cetinju državni muzej in državno knjižnico. Oba zavoda bodeta javna in slehernemu pristopna. Knjižničarjem in kustosom je imenovan prof. Filip Kovačević.

Menelik sultanu. Kakor že javljeno, vprejel je sultan Menelikovega tajnika Atto Jossipa in pa polkovnika Leotijeva v avdijencijo. Ato je izročil sultanu v imenu Menelikovem red „pečata Salamonovega“ in pa lastnoročno pismo Menelikovo.

Še nekaj o Papakosti V popolnitev Staljevih razkritij poročajo z Dunaja, da se takozvani Papakosta zove Konstantinovič ter da je rodem iz Soluna. Vsled tega razkritja je dobil generalni konzulat avstrijski v Solunu nalog, naj poizveduje o tem, kar bi utegnulo razkriti prošlost Papakoste-Konstantinoviča. Sosebno je poizvedeti, da-li ima Konstantinovič premoženja ali sploh imetja, iz katerega bi se mogla poravnati škoda okrađenim.

Neobčutnost žuželk. Godnar Nördlinger pripoveduje v nekem nemškem strokovnem listu tole „strašno“ dogodbo: Te dni je delavec kopal jamo v vrtu. Z zemljo je prišel na dan takozvani „črni muren“. Delavec je z lopato prerezal žuželko na polovico, misleč, da žival gotovo pogine. Po preteku kako pol ure pa je pogledal gozdnar na prerezanega murna in v svojo grozo je videl, da je sprednji kos živali veselo glodal na zadnjem kosu! Iz tega sklepa Nördlinger, da so žuželke in metulji,

kakor živali niže vrste v obče, popolnoma neobčutni. Krivo bi bilo torej misliti, da take živali občutijo bolečine.

Koledar za goriško nadškofijo za leto 1897. dobiva se v tiskarni Dolenc po 50 nvč. pri Ant. Muha — Ima 200 strani.

Trgovina z mrlji. V New-Yorku vrši se sedaj škandalozna sodna razprava zoper uradnike tamošnje mestne mrtvašnice. Dotični uradniki so namreč vsa ona trupla samomorilcev in drugih, katerih njih sorodniki niso reklamovali, prodajali zdravnikom, vseučiliščem, anatomskim zavodom, muzejem itd. Preiskava je dokazala, da je dotičnim uradnikom nosila ta trgovina do 50.000 dolarjev na leto. Trgovina je bila takó razširjena, da so imeli poleg mrtvašnice pravilno urejen urad za ekspedicijo tega „blaga“!

Obsojen jednoletni prostovoljec. V Miskolczu je vojno sodišče včeraj obsodilo jednoletnega prostovoljca Saraga zaradi velike nemarnosti v službi na 1½ leto trdnjave. Sarago je bil namreč nedavno stal kakor stražar pred skladiščem smodnika, toda popustil je svoje mesto in šel v gostilno — „da se pogreje“. Po izvršeni kazni bode moral služiti tri leta v dejanski službi.

Na smrt obsojen. Sodišče v Oseku je obsodilo te dni 35letnega kmeta Matijo Smiljančiča na smrt na vešalih. Smiljančič je bil dne 8. novembra m. l. ubil kmeta Rajnoviča terpotem grožnjami prisilil nekoga sorodnika pokojnikovega, da se je stavil sodišču s krivo prijavo, da je on ubil Rajnoviča. Toda že tekom preiskave je došlo na dan, da je bil sorodnik nekriv ter da je ubijalec Smiljančič

„Velikodušen“ — norc. Te dni je došel v neko cerkev na Dunaju mlad človek, klobukom na glavi in zapaljeno smotko v ustih. Župnik je dal zapreti tega zaničevalca cerkve. Na policiji pa se je pokazalo, da je dotičnik — blazen. Trdil je, da je princ ter neprestano povpraševal, je-li že dospel županstvu njegovih 40 tisoč milijonov gld., katere je daroval za Dunajske ubožce.

Društvo debeluhov v Parizu. V Parizu se je osnovalo novo društvo, kateremu more biti člen vsakdo, ki tehtaja najmanj 100 kg. — §. 1 pravil tega društva se glasi: V Parizu se je zasnovalo novo društvo, ki se zove „100 kg.“ v Parizu. Namen temu društvu je gojiti prijateljske odnošaje med svojimi členi, prirejati izlete, gostije itd. Število družabnikov je neomejeno (sedaj ima društvo 45 členov). To društvo se ne bode bavilo nikakor ne z verskimi, ne s političnimi odnošaji.

Nadejati se je, da bode društvo „100 kg.“ prirejalo kolikor možno malo izletov in sprehodov, a toliko več gostij in pojedinj, ako neče, da mu se skrči število členov, ker bi ta ali oni utegnil shujšati vsled premnoge hoje.

Sodnijsko. 29letni pekovski pomočnik Anton Čuk iz Sezanskega okraja je dobil zaradi hudo delstva poverjenja, oziroma tatvine, sedem mesecev težke ječe. Čuk je osleparil svojega bivšega gospodarja, peka Petra Jevška, za 76 gld. 92 nč., peka Gregorja Fabijana pa za razne manjše svote.

Bivši finančni stražnik, 21letni Fran Čundel iz Ježic nad Ljubljano, je dobil včeraj zaradi hudo delstva tatvine 4 mesece ječe. Čundel je ukradel lani znesek 61 gld. 68 nč., ki je bil v kovčegu v finančni vojašnici pri sv. Nazariju poleg Kopra. Ta znesek je bil namenjen za skupni obed finančnih stražnikov.

Najnovejše vesti.

Dunaj 5. Zbornica poslancev je nadaljevala razpravo o proračunu naučnega ministerstva. Postavka „Celje“ se je odklonila 109 glasovi proti 98. Proti je glasovala nemška levica, češki Nemci in krščanski socialisti, za Poljaki, Mladočehi, konservativci in Jugoslovani. Odsotni so bili Italijani in člani ljudske stranke. Po odklonitvi je vskliknil poslanec Sustersič: To je sramota za nemški narod! Radi tega vsklika je bil ta poslanec pozvan na red. (Ta vest nas je zadela kakor strela iz jasnega. Tolmačiti pa si moramo ta dogodek le po dejstvu, da mnogo poslancev iz nekdanje desnice ni bilo na Dunaju. Op. ured.) Poslanec Hallwich in tovariši so interpelovali ministra za pravosodje radi osnutja okružnega sodišča v Trutnovu.

Madrid 4. Vesti iz Manile poročajo, da so v boju ob reki Pash Španjci imeli 10 mrtvih in 20 ranjenih ustaši pa 32 mrtvih in veliko ranjenih. — Danes je bilo 12 oseb ustreljenih po vojnem pravu.

Carigrad 5. Poslaniki so poslali porti skupno noto, v kateri zahtevajo nujno, da bi se tudi tuji vsprejemali med orožnike na Kreti.

Trgovinske brojavke in vati.

Budimpešta. Pšenica za jesen — — — — —
spomlad 1896 8.44 do 8.45 Oves za spomlad 6.02—6.03.
Rž za spomlad 6.94—6.95. Kozna za maj-juni 1897. 3.95—3.96
Pšenica nova od 78 kil. f. 8.55—8.60 od 79 kilo.
8.65—8.70, od 80 kil. f. 8.70—8.75 od 81. kil. f. 8.75
8.80, od 82 kil. for. — — — — —. Jedmen 8.10—8.15
proso 5.65—6.10.

Pšenica: Srednje ponudbe in povpraševanje. — Trg stalen. Prodaja 30000 met. stot.: po jako nizkih cenah. — Vreme: sneg.

Praga. Nerafinirani sladkor fer. 12.—, november-december 12.— neznansko bolje.

Praga. Centrifugal novi, postavljene v Trst z carino vred odpošiljatev precej f. 32.50 35.— Concans 34.25—35.—. V glavah sodih 37.— mlačno

Bayra. Kava Santos good average za januar 64.25 za maj 65.25.

Samburg. Santos good average za januar — za mare 1897. f. 53.—, za september 55.00

Dunajska borza 5. januarja 1897

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.90	101.85
„ „ v srebru	101.90	101.95
Avstrijska renta v zlatu	122.90	122.90
„ „ v kronah	101.—	100.95
Kreditne akcije	876.15	877.15
London 10 Lst.	119.90	119.85
Napoleoni	9.52	9.52
20 mark	11.74	11.71
100 italij. lir	45.40	45.40

Zahvala.

Podpisana se zahvaljeta najprisrčneje vsem družabnikom in družabnicam „Tržškega podpornega in bralnega društva“ na dokazih njih naklenjenosti do naja, in potem tudi društvenemu uradniku gospodu Simonu Skrinjarju in gospodom Matiju Bregantu in Zajcu na prijaznih besedah, s katerimi sta se na Silvestrov večer spominjala najinega delovanja v prid društva,

Najina najiskrenejša želja je, da bi tudi v bodoče vladala v našem društvu taka sloga in pobratinstvo.

V Trstu, dne 2. januarja 1897.

Andrej Kalan
predsednik

Matija Čudvot
podpredsednik.

Iščem v najem

Pekarijo ali prodajalnico

mešanega blaga in žganjem.

Ponudbe piši: opravništvo tega lista „Prodajalec 100“

Stenski koledar za l. 1897

Od več strani se je naglašala potreba koledarja v slovenskem jeziku za rabo v pisarnah. — Tiskarna Dolenc v Trstu priredila je za leto 1897 tak koledar in ga prodaja po 20 nč. komad, s pošto 25 nvč. Kdor si ga želi, naj pošlje omenjeni tiskarni po nakaznici 25 nvč. in natančen naslov, ali pa naj pride sam v tiskarno, trg velike vojašnice št. 2, kjer dobi ga po 20 nvč. komad.

Rojaki!

Knjižica v spomin slovesnega kronanja žalostne Matere Božje z 12 slikami.

Poslovenil

Janez Slavec, župnik,

prodaja se v zakristiji cerkve sv. Justa, sv. Antona starega in novega, pri sv. Jakobu in v zakristijah vseh cerkvá po okolici po 20 nč. Razpošilja se tudi na deželo. Pri naročbi od 12 knjižic in več 10% odbitka.

Priporoča se osobito čestiti duhovščini s posebno prošnjo, da blagovoli to knjižico razprodajati.

Naročbe naj se pošiljajo na naslov:

Alojzij Stolf,

Trst, Kolonja št. 194.

Borzni trg št. 14

Sedanja razstava: Potovanje preko Dalmacije. Obisk Dubrovnika, Kotora, Dgleja, Kliša in jame v Skočjanu

Ustopenina 20 novč. otroci 10 nov.

Liniment. Capsici comp.

s sidrom

iz Richterjeve lekarne v Pragi,

priporočano izvrstno, bolečine blažeče mazilo; dobiva se po 40 nvč., 70 nvč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se blagovoljno to splošno priljubljeno domače sredstvo na kratko kot

Richterjev liniment s „sidrom“

ter naj se previdno vsprejmejo le take steklenice kot pristne, ki imajo znano vaitveno znamko „sidro“.

Richterjeva lekarna

„Pri zlatem levu“ v Pragi

